

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/39/2017
Identifikačné číslo spisu: 5813010191
Dátum vydania rozhodnutia: 06.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5813010191.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Františka Moznera na verejnom zasadnutí konanom dňa 6. decembra 2017 v Bratislave v trestnej veci obvineného Ing. Y. X. pre pokračovací zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo zo dňa 15. apríla 2016, sp. zn. 6T/64/2013, a uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 9. novembra 2016, sp. zn. 2To/50/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 392 ods. 1 Tr. por. dovolanie obvineného Ing. Y. X. sa z a m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 13. januára 2015, sp. zn. 6T/64/2013, bol obvinený Ing. Y. X. podľa § 285 písm. b) Tr. por. oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry Námestovo č. Pv 589/11 zo dňa 20. júna 2013 pre skutky právne kvalifikované v bodoch 1./ a 2./ ako pokračovací zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák. a v bodoch 1./, 2./, 3./ a 4./ ako pokračovací prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako riaditeľ Správy katastra O., na Správe katastra O. z pozície nadriadeného, v rozpore s § 4 ods. 4 zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov

1./ od 28. marca 2011 minimálne do 9. januára 2012 bez toho, aby disponoval osobitnou odbornou spôsobilosťou rozhodovať o návrhu na vklad (§ 33 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov) v konaniach o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, sp. zn. P., P., v ktorých jedným z účastníkov (predávajúcim) je Z., poľnohospodárske družstvo, IČO: XX XXX XXX, ktoré boli na rozhodnutie pridelené JUDr. I. Y., nar. XX. H. XXXX, jeho nadriadenej, zamestnankyni Správy katastra O., ktorá danou spôsobilosťou disponovala, napriek tomu, že tieto konania boli prerušené rozhodnutiami zo dňa 21. januára 2011, a to z dôvodu, že zatiaľ neboli právoplatne skončené reštitučné konania k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet prevodu t.j. z dôvodu riešenia predbežnej otázky, ktorej vyriešenie je jedine v právomoci súdu, JUDr. I. Y. bez zákonného oprávnenia a v

niektorých prípadoch pod hrozbou, že nesplnenie úlohy bude posudzovať ako závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany štátneho zamestnanca, t. j. v kontexte § 47 písm. h), 51 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, pod hrozbou reálnej straty zamestnania, opakovane ukladal pokyny vydať príslušné rozhodnutia v predmetných konaniach, pričom z obsahu jeho pokynov bolo zrejmé, že JUDr. I. Y. mala v daných konaniach povoliť vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností,

a tak konal s cieľom zaobstarať pre Z., poľnohospodárske družstvo rozhodnutia správy katastra, ktorými by boli protiprávne povolené vklady vlastníckeho práva v dotknutých konaniach do katastra nehnuteľností, a konajúc aj v zhode s uvedeným

2./ po tom, čo bola ku dňu 6. mája 2011 JUDr. I. Y. menovaná do funkcie vedúcej oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam Správy katastra O., bezdôvodne a neoprávnene jej listom zo dňa 6. mája 2011 zakázal vykonávať túto funkciu s tým, že nedodržanie tohto upozornenia by považoval za závažné porušenie pracovnej disciplíny, t. j. v kontexte § 47 písm. h), 51 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, pod hrozbou reálnej straty zamestnania, jej zakázal vykonávať prácu, na ktorej výkon bola povinná a

3./ po tom, čo s JUDr. I. Y. bola dňa 12. augusta 2011 opäť uzatvorená služobná zmluva, bezdôvodne a neoprávnene jej bránil vo vykonávaní práce, na ktorej výkon bola povinná, a to tým, že jej odmietol odovzdať kľúče od pracoviska, nepridelil jej pečiatky potrebné k rozhodnutiu o návrhu na vklad, neprideloval jej prácu, zablokoval jej prístup k počítačovým programom využívaným pri práci a takýto stav udržiaval minimálne do 30. augusta 2011, pričom daným konaním ohrozil riadny chod Správy katastra O.,

4./ v konaní o návrhu na zápis vlastníckeho práva záznamom, podanom subjektom Z., poľnohospodárske družstvo, vedenom pod sp. zn. Z 891/2011, po tom, ako jeho podriadená, zamestnankyňa Správy katastra O., pracujúca na pozícii zapisovateľa listín - Y. X., nar. X. K. XXXX, predmetný návrh dňa 30. októbra 2011 zákonne označila ako nezapísateľný, menovanú najskôr dňa 3. novembra 2011 písomne vyzval, aby prehodnotila svoj postup a konala v zmysle zákona a právneho stavu, a dňa 9. januára 2012 jej písomne uložil, napriek tomu, že bol oboznámený s výsledkom kontroly Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, sp. zn. 22/2011, ktorá potvrdila správnosť postupu Y. X. v danej veci, aby uskutočnila zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností v prospech Z., poľnohospodárske družstvo,

a tak konal s cieľom neoprávnene zaobstarať v prospech Z., poľnohospodárske družstvo úkon správy katastra, ktorým by bol protiprávne vykonaný zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností a pre prípad nesplnenia pokynu jej dal do pozornosti § 60 ods. 1 písm. a), b), e), zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Krajský súd v Žiline, rozhodujúc na podklade odvolania prokurátora proti tomuto rozsudku, uznesením z 15. júla 2015, sp. zn. 2To/42/2015, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Žiline podal obvinený dovolanie, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. decembra 2015, sp. zn. 2 Tdo 88/2015, podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietnuté.

Následne bol rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 15. apríla 2016, sp. zn. 6T/64/2013, obvinený Ing. Y. X. uznaný vinným v bodoch I., II. z pokračovacieho zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) [s poukazom na § 138 písm. b), g), h) Tr. zák.], písm. b) Tr. zák. [s poukazom na § 139 ods. 1 písm. h) Tr. zák.] a v bodoch I., II., III., IV. z pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

ako riaditeľ Správy katastra O., na Správe katastra O. z pozície nadriadeného, v rozpore s § 4 ods. 4 zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov

I. od 28. marca 2011 minimálne do 9. januára 2012 bez toho, aby disponoval osobitnou odbornou spôsobilosťou rozhodovať o návrhu na vklad (§ 33 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov) v konaniach o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, sp. zn. P., P., v ktorých jedným z účastníkov (predávajúcim) je Z., poľnohospodárske družstvo, IČO: XX XXX XXX, ktoré boli na rozhodnutie pridelené JUDr. I. Y., nar. XX. H. XXXX, jeho podriadenej, zamestnankyni Správy katastra O., ktorá danou spôsobilosťou disponovala, napriek tomu, že tieto konania boli prerušené rozhodnutiami zo dňa 21. januára 2011, a to z dôvodu, že zatiaľ neboli právoplatne skončené reštitučné konania k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet prevodu, t.j. z dôvodu riešenia predbežnej otázky, ktorej vyriešenie je jedine v právomoci súdu, JUDr. I. Y. bez zákonného oprávnenia a v niektorých prípadoch pod hrozbou, že nesplnenie úlohy bude posudzovať ako závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany štátneho zamestnanca, t. j. v kontexte § 47 písm. h), 51 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, pod hrozbou reálnej straty zamestnania, opakovane ukladal pokyny vydať príslušné rozhodnutia v predmetných konaniach, pričom z obsahu jeho pokynov bolo zrejmé, že JUDr. I. Y. mala v daných konaniach povoliť vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností,

a tak konal s cieľom zaobstarať pre Z., poľnohospodárske družstvo rozhodnutia správy katastra, ktorými by boli protiprávne povolené vklady vlastníckeho práva v dotknutých konaniach do katastra nehnuteľností, a konajúc aj v zhode s uvedeným

II. po tom, čo bola ku dňu 6. mája 2011 JUDr. I. Y. menovaná do funkcie vedúcej oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam Správy katastra O., bezdôvodne a neoprávnene jej listom zo dňa 6. mája 2011 zakázal vykonávať túto funkciu s tým, že nedodržanie tohto upozornenia by považoval za závažné porušenie pracovnej disciplíny t. j. v kontexte § 47 písm. h), 51 ods. 1 Zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, pod hrozbou reálnej straty zamestnania, jej zakázal vykonávať prácu, na ktorej výkon bola povinná a

III. po tom, čo s JUDr. I. Y. bola dňa 12. augusta 2011 opäť uzatvorená služobná zmluva, bezdôvodne a neoprávnene jej bránil vo vykonávaní práce, na ktorej výkon bola povinná, a to tým, že jej odmietol odovzdať kľúče od pracoviska, nepridelil jej pečiatky potrebné k rozhodnutiu o návrhu na vklad, neprideloval jej prácu, zablokoval jej prístup k počítačovým programom využívaným pri práci a takýto stav udržiaval minimálne do 30. augusta 2011, pričom daným konaním ohrozil riadny chod Správy katastra O.,

IV. v konaní o návrhu na zápis vlastníckeho práva záznamom, podanom subjektom Z., poľnohospodárske družstvo, vedenom pod sp. zn. Z 891/2011, po tom, ako jeho podriadena, zamestnankyňa Správy katastra O., pracujúca na pozícii zapisovateľa listín - Y. X., nar. X. K. XXXX, predmetný návrh dňa 30. októbra 2011 zákonne označila ako nezapísateľný, menovanú najskôr dňa 3. novembra 2011 písomne vyzval, aby prehodnotila svoj postup a konala v zmysle zákona a právneho stavu, a dňa 9. januára 2012 jej písomne uložil, napriek tomu, že bol oboznámený s výsledkom kontroly Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, sp. zn. 22/2011, ktorá potvrdila správnosť postupu Y. X. v danej veci, aby uskutočnila zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností v prospech Z., poľnohospodárske družstvo,

a tak konal s cieľom neoprávnene zaobstarať v prospech Z., poľnohospodárske družstvo úkon správy katastra, ktorým by bol protiprávne vykonaný pokynu jej dal do pozornosti § 60 ods. 1 písm. a), b), e), zákona č. 400/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Prvostupňový súd obvinenému uložil podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4

(štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvineného pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia.

Krajský súd v Žiline rozhodujúc o odvolaní obvineného Ing. Y. X. proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa uznesením z 9. novembra 2016, sp. zn. 2To/50/2016, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Žiline, ako aj rozsudku Okresného súdu Námestovo podal obvinený Ing. Y. X. prostredníctvom obhajcu dňa 7. marca 2017 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por.

Naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. videl obvinený v tom, že v predmetnej trestnej veci došlo k prekročeniu právomoci odvolacieho súdu, čím mu bolo odňaté právo na to, aby rozhodovanie o skutku, ktorého spáchanie sa mu kladie za vinu, vychádzalo zo skutkových zistení ustálených na základe uplatnenia princípu voľného hodnotenia dôkazov. Aj napriek tomu, že v samotnom uznesení krajského súdu je uvedené, že vec vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, zo samotného obsahu tohto uznesenia vyplýval jasný pokyn uznať obvineného za vinného, a to bez potreby doplnenia dokazovania, čo aj okresný súd akceptoval a bez ďalšieho dokazovania rozhodol v rozpore so svojimi závermi, ku ktorým došiel na základe svojho prvotného, podrobného a nezávislého dokazovania. Podľa názoru obvineného odvolací súd nie je oprávnený dávať súdu prvého stupňa pokyn na jeho odsúdenie vyslovením záväzného právneho názoru o jeho vine (v tejto súvislosti obvinený poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2012, sp. zn. 6 Tdo 27/2012, ako aj na R 57/1984).

Vo vzťahu k údajnému spáchaníu pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa je podľa názoru obvineného napadnutý rozsudok v tomto smere neodôvodnený, čo je zrejme možné vysvetliť tým, že okresný súd pôvodne na tom istom skutkovom základe obvineného v celom rozsahu spod obžaloby oslobodil, pričom k jeho odsúdeniu dospel zrejme len na základe vysloveného právneho názoru krajského súdu, bez akejkoľvek zmeny ním zisteného skutkového stavu. Táto skutočnosť však nič nemení na tom, že obvinený má právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, zvlášť v prípade, keď toto rozhodnutie smeruje k nepodmienečnému trestu odňatia slobody. Obvinený sa voči takémuto rozsudku nemohol v odvolacom konaní riadne brániť, nakoľko nepoznal dôvody smerujúce k jeho odsúdeniu, pričom rovnakou vadou trpí aj uznesenie odvolacieho súdu. O zneužitie právomoci verejného činiteľa by podľa jeho názoru v prejednávacom prípade išlo len vtedy, ak by obvinený vykonával právomoc, ktorá patrila poškodenej. K tomuto však nedošlo, keďže obvinený len realizoval svoje povinnosti v zmysle zákona o štátnej službe a služobného a organizačného poriadku. Obvinený ako riaditeľ správy katastra zodpovedal za konanie, nekonanie a nezákonný postup svojich podriadených (medzi nimi aj poškodenej), a teda bolo spravodlivé jeho očakávanie, že títo budú plniť jeho pokyny, ktoré udeľoval výlučne v súlade s platnými právnymi predpismi.

V prípade dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený poukázal na pôvodný rozsudok prvostupňového súdu, v ktorom súd dospel k právnomu záveru, že pri skutkoch uvedených v bodoch 1./ a 2./ nebolo možné jeho konanie hodnotiť ako pokračovací zločin vydierania, nakoľko v tomto smere absentoval zákonný znak skutkovej podstaty tohto trestného činu, keďže konanie obvineného nemožno z právneho hľadiska vyhodnotiť ako hrozbu inej ťažkej ujmy. Poukázal aj na časť pôvodného rozsudku, podľa ktorého konanie obvineného nemožno hodnotiť ako typovo najzávažnejší prípad porušenia práva, vzhľadom k čomu nebol dôvod postihnúť ho najkrajnejším prostriedkom - represiou trestného práva, ktoré je možné použiť iba ako prostriedok ultima ratio (zásada subsidiarity trestnej represie). Rozsudok súdu prvého stupňa, vydaný na základe a v dôsledku viazanosti záväznými pokynmi odvolacieho súdu (napr. „Za súčasnej dôkaznej situácie sa javí vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči obvinenému za opodstatnené“, „dôkazná situácia je logickým predpokladom pre iný právny záver, aký vyvodil prvostupňový súd o vine obvineného“ a iné) a týmto

dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu sú teda založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a na nesprávnom použití viacerých hmotnoprávnych ustanovení.

Obvinený v celom priebehu konania, ako aj v podanom dovolaní namietal, že jeho konanie nebolo objektívne spôsobilé vyvolať u poškodenej obavy o stratu zamestnania, nakoľko obvinený z pozície riaditeľa nemal žiaden vplyv a dosah na trvanie a existenciu jej štátnozamestnaneckého pomeru. Ako to vyplýva zo skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku, jeho konanie malo spočívať len v tom, že poškodenej uviedol svoj názor na to, že nesplnenie jeho úlohy bude považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že obvinený reálne vyvíjal snahu o ukončenie štátnozamestnaneckého pomeru poškodenej, pričom dôležitým v tejto súvislosti bolo, že obvinený bol oprávnený iniciovať disciplinárne konania voči poškodenej a táto nemohla s určitosťou predvídať výsledok jeho iniciatívy. Dopustiť sa trestného činu vydierania možno iba protiprávnym konaním, pričom iniciovanie disciplinárneho konania zo strany obvineného voči poškodenej je konaním zákonným (keďže obvinený ako pracovník poverený riadením bol oprávnený dať podnet na disciplinárne konanie voči poškodenej). Samotná poškodená si musela byť vedomá, že pokyny a názor obvineného na ich nesplnenie nemá vplyv na trvanie jej služobného pomeru (vzhľadom na skutočnosť, že má vysokoškolské právnické vzdelanie), o čom svedčí aj skutočnosť, že napriek pokynom obvineného a napriek snahe o ukončenie jej služobného pomeru, táto bola služobným úradom menovaná do funkcie vedúcej oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam Správy katastra O.. Poškodená by sa mohla obávať straty zamestnania alebo iného disciplinárneho postihu iba vtedy, ak by skutočne porušila pracovnú disciplínu. Názor obvineného na to, čo je alebo nie je porušením pracovnej disciplíny preto nemohol u poškodenej objektívne vyvolať hrozbu straty zamestnania, a z tohto dôvodu jeho konanie nemožno považovať za hrozbu inej ťažkej ujmy v zmysle Trestného zákona.

Obvinený ďalej poukázal na to, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení a následne aj prvostupňový súd založili svoje rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení skutku, pričom odvolací súd v tejto časti svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil. Pokiaľ súd prvého stupňa pôvodne v zrušenom rozsudku odkázal na zásadu subsidiarity trestnej represie, konal podľa názoru obvineného správne a následné rozhodnutie odvolacieho súdu, podľa ktorého aplikácia tejto zásady nezodpovedá základným zásadám trestného konania, nie je náležité odôvodnené a obvinený ho považuje za nesprávne (odvolávajúc sa na nález ústavného súdu zo 14. decembra 2011, sp. zn. I. ÚS 316/2011).

Obvinený sa v plnom rozsahu stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, uvedeným v pôvodnom oslobodzujúcom rozsudku, podľa ktorého jeho konanie nemožno hodnotiť ako konanie v úmysle zadovážiť inému neoprávnený prospech. Konajúce súdy vo svojich rozhodnutiach neposkytli odpoveď na to, aký prospech by malo mať poľnohospodárske družstvo Z. z údajného protiprávneho konania obvineného, a to aj s poukazom na skutočnosť, že toto družstvo nemalo v konkrétnych vkladových konaniach, ani vykonaním namietaného záznamu nič nadobudnúť. Rozhodnutia správy katastra, ktorými by boli povolené vklady vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, by boli v neprospech Z., poľnohospodárskeho družstva ako predávajúceho, a z tohto dôvodu nie je možné z právneho hľadiska hodnotiť predmetný vklad vlastníckeho práva v prospech tohto družstva, ale v prospech tretích osôb. Na prevod vlastníckeho práva sa v zmysle predpisov súkromného práva vyžaduje aj právny dôvod, ktorým je titul nadobudnutia vlastníckeho práva. Protiprávny vklad by mohol byť vykonaný len bez existencie tohto titulu, čo sa však v predmetnom prípade nestalo, keďže tu tituly na prevod existovali a to mimo dispozície obvineného. O nelegálnosti uvedených vkladov vlastníckeho práva nikdy nebolo rozhodnuté a z tohto dôvodu sú nesprávne aj tvrdenia o pochybnostiach ohľadom vlastníckeho práva poľnohospodárskeho družstva Z., ktorými argumentuje krajský súd. Jediný cieľ, ktorý obvinený svojim konaním sledoval (a ktorý zo svojej úradnej povinnosti mal zodpovednosť zabezpečiť), bolo odstránenie protiprávneho stavu spočívajúceho v nesprávnom a nezákonnom konaní - prerušení už niekoľko rokov trvajúcich vkladových konaní pre reštitučné konania, predmetom ktorých však nebolo vyriešenie otázky vlastníckeho práva k dotknutým pozemkom. V skutkoch uvedených pod bodmi II. a III. prvostupňového rozsudku podľa názoru obvineného celkom zjavne absentuje popis jeho úmyslu konať protiprávne za účelom dosiahnutia prospechu pre iného, a v skutku uvedenom pod bodom IV. tohto rozsudku sa dokonca ani nejednalo o konanie týkajúce sa povolenia vkladu, išlo len o vykonanie

záznamu (nezapísaného v zákonom stanovenej lehote), ktorý nemá konštitutívny charakter, ale len deklaruje existujúci stav. Vzhľadom na uvedené sú podľa obvineného napadnuté rozhodnutia oboch súdov založené na nesprávnej aplikácii a výklade hmotnoprávných ustanovení súvisiacich s právnymi následkami úkonov správnych orgánov na úseku katastra nehnuteľností, a potom aj zistený skutok je nesprávne posúdený v zmysle Trestného zákona.

V ďalšej časti svojho dovolania poukázal na § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe, podľa ktorého vedúci štátny zamestnanec môže určovať a ukladať podriadenému štátnemu zamestnancovi úlohy na vykonávanie štátnej služby a dávať mu na tento účel pokyny; na čl. 10 ods. 1 Organizačného poriadku Katastrálneho úradu v Žiline, podľa ktorého riaditeľ správy katastra riadi a koordinuje činnosť správy katastra a pracoviska správy katastra, ak je zriadené a zodpovedá za výkon štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností; a na v tom čase platný a účinný Služobný poriadok ministerstva spravodlivosti zverejnený pod č. 14/2011, z ktorého vyplývajú povinnosti štátneho zamestnanca, ako aj vedúceho štátneho zamestnanca (pričom katastrálny zákon nevylučuje použitie týchto ustanovení). Z citovaných ustanovení vyplýva, že obvinený mal právo dávať poškodenej pokyny, keďže bol jej nadriadeným - vedúcim štátnym zamestnancom a nebránila tomu ani skutočnosť, že nebol oprávnený rozhodovať o návrhoch na vklad a zo žiadneho zákonného ustanovenia mu explicitne nevyplývalo oprávnenie udeľovať pokyny vo vkladových konaniach. Žiadosť poškodenej o udelenie pokynu od obvineného, ako má vo veci rozhodnúť, možno podľa neho vykladať aj ako súhlas poškodeného v zmysle § 29 Tr. zák., keďže obvinená súhlasila s tým, aby jej dal vedúci zamestnanec konkrétny pokyn, ako rozhodnúť. Až do tohto súhlasu (resp. žiadosti poškodenej) jej obvinený odmietol dať akýkoľvek pokyn, pretože jej nechcel zasahovať do rozhodovania. Pokiaľ by súdy nekriticky prijali závery Úradu geodézie, kartografie a katastra uvedené v protokole o vykonanej kontrole (aj keď v danej veci nimi nie sú viazané), dospelo by to v krajnom prípade k tomu, že v zákone o štátnej službe alebo v katastrálnom zákone by museli byť explicitne uvedené všetky druhy pokynov, ktoré môže vedúci zamestnanec dávať podriadeným zamestnancom; v opačnom prípade by vždy konal nezákonne a jeho riadiaca pôsobnosť by sa stala len obsolentným oprávnením bez možnosti jej realizácie.

Naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. videl obvinený tiež v tom, že konajúce súdy postavili svoje tvrdenie o nezákonnosti jeho pokynov sčasti na tom, že obvinený nemal na ich udelenie zákonné oprávnenie, ako aj na tom, že postup poškodenej bol v predmetných vkladových konaniach správny. Súdy však pri svojom rozhodovaní nezohľadnili skutočnosť, že poškodená síce prerušila dotknuté vkladové konania do vyriešenia predbežnej otázky (právoplatného skončenia reštitučných konaní), avšak predbežná otázka v danom prípade vôbec neexistovala. Samotná poškodená tak vydala nezákonné rozhodnutia o prerušení niekoľko rokov trvajúcich vkladových konaní pre neexistujúce reštitučné konania, čo mal potvrdiť svedok Ing. J.. Z tohto dôvodu mal súd tento skutkový stav vyhodnotiť tak, že vkladové konania neboli právne účinne prerušené. Poškodená teda sama zneužila svoju právomoc a preto bol obvinený ako jej nadriadený povinný požadovať od nej odstránenie tohto protiprávneho stavu, čo konajúcemu súdu zakladalo povinnosť aplikovať na jeho konanie ustanovenie § 28 ods. 1 Tr. zák.

Obvinený tiež načrtnol otázku, či vôbec bolo možné uznať ho vinným z trestných činov vydierania a zneužívania právomoci verejného činiteľa, ak od poškodenej požadoval, aby v predmetných konaniach začala postupovať v súlade so zákonom a konala, keďže predmetné vkladové konania trvali namiesto 30 dní už viac ako 5 rokov, poškodená v nich vydala nezákonné rozhodnutia (s odvolaním sa na nejestvujúce reštitučné konania), nerešpektujúc pritom skutočnosť, že reštitučné konania boli na príslušnom úrade skončené. Paradoxne, za tento protiprávny stav, ktorý sa obvinený ako vedúci štátny zamestnanec snažil napraviť, bol sám napadnutým rozsudkom odsúdený.

Poukázal tiež na skutočnosť, že poškodenú nenútil k ničomu, čo od nej nebol oprávnený požadovať a rovnako ju nenútil neprímeranými prostriedkami (keďže dávanie pokynu podriadenému umožňuje § 11 zákona o štátnej službe). Obvinený len jediný krát vyslovene uviedol poškodenej, ako má rozhodnúť, a to na jej opakovanú výslovnú žiadosť, preto nemožno hovoriť o protiprávnosti jeho konania a ani o závažnosti konania v intenzite vyžadovanej § 10 ods. 2 Tr. zák. pre kvalifikáciu jeho konania ako

trestného činu.

Rovnako aj trvanie časového obdobia, v ktorom sa mal obvinený údajného protiprávneho konania dopúšťať (od 28. marca 2011 do 9. januára 2012) nie je v napadnutom rozsudku odôvodnené, hoci práve tento čas je jedným z osobitných kvalifikačných pojmov zločinu vydierania podľa § 189 ods. 2 písm. a) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. b) Tr. zák., a z tohto dôvodu obvinený nesúhlasí ani s touto právnou kvalifikáciou jeho údajného protiprávneho konania.

Záverom obvinený namietol samotnú kvalifikáciu skutku obvineného v bode I. prvostupňového rozsudku ako prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa, keďže nemal právomoc rozhodovať na úseku vkladového konania (na rozdiel od poškodenej). Z tohto dôvodu nemohol voči poškodenej vystupovať ako verejný činiteľ na úseku vkladového konania a teda ani na tomto úseku zneužiť (resp. prekročiť) svoju právomoc. Rovnako je prvostupňové rozhodnutie založené aj na nesprávnom posúdení priameho úmyslu obvineného, keďže tento bol úprimne presvedčený o oprávnenosti svojho konania a právnom nároku družstva. Pokiaľ zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa je zadováženie neoprávneného prospechu sebe alebo inému a súd uviedol, že úmysel mal obvinený iba vo vzťahu k oprávnenému prospechu, tak právne posúdenie zisteného skutku je chybné a tým zakladá naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 15. apríla 2016, sp. zn. 6T/64/2013, a uznesením Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2011, sp. zn. 2To/50/2016, a v konaní, ktoré im predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 9 Tr. por. § 34 Tr. por. § 44 Tr. por., § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. b), g), h), § 189 ods. 2 písm. b) v spojení s § 139 ods. 1 písm. h) Tr. zák., § 326 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a § 14 Tr. zák. Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Okresného súdu Námestovo z 15. apríla 2016, sp. zn. 6T/64/2013, spolu s uznesením Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2011, sp. zn. 2To/50/2016, a prikázal Okresnému súdu Námestovo, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Námestovo podaním zo dňa 28. júla 2017. Vo svojom vyjadrení vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcim sa prekročenia právomoci odvolacieho súdu prokurátor uviedol, že odvolací súd nikde vo svojom uznesení nepoužil formuláciu, ktorú by bolo možné považovať za pokyn na odsúdenie obvineného. Text odôvodnenia uznesenia krajského súdu nevybočuje z hraníc prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. a obsahovo zodpovedá § 176 ods. 2 Tr. por. V danom prípade odvolací súd nebol v zmysle § 322 ods. 4 písm. a) Tr. por. oprávnený vo veci sám rozhodnúť. Odvolací súd rozhodoval o odvolaní prokurátora, ktorého obsahom bola pomerne podrobná polemika s právnymi závermi okresného súdu. Vzhľadom na to, že išlo o relevantné námietky, bol povinný sa s nimi náležite vysporiadať, bez ohľadu na to, či jeho závery obvinenému prospeli alebo nie. Ak v rámci tohto odvolací súd dôsledne vytkol chyby v hodnotení dôkazov, ktorých sa podľa jeho názoru prvostupňový súd dopustil (najmä nelogickosť záverov a opomenutie viacerých, pre rozhodnutie veci dôležitých okolností), iba si tým plnil svoju zákonnú povinnosť. Opačný postup by znamenal arbitrárnosť odvolacieho rozhodnutia a paradoxne aj porušenie práva obvineného na obhajobu, pretože ani obvinený by sa v dostatočnom rozsahu nedozvedel, prečo bolo jeho oslobodenie spod obžaloby zrušené a nemohol by tak účelne uplatňovať svoje práva uvedené v § 34 ods. 1 Tr. por. Podľa názoru prokurátora, pokiaľ odvolací súd vyslovene neuvedie, že žiadne ďalšie dokazovanie v danej veci nie je potrebné, v následnom konaní na prvostupňovom súde je prokurátorovi a obvinenému daná možnosť navrhnúť ďalšie dôkazy. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 15. apríla 2016 vyplýva, že táto možnosť stranám konania daná bola, pričom obvinený navrhol iba bezprostredný výsluch svedka Ing. J. ku skutočnostiam, či k 21. januáru 2011 boli na pozemkovom úrade listiny odôvodňujúce prerušenie katastrálnych konaní sp. zn. V1033/07 a V1999/2006. Tento návrh bol súdom logicky zamietnutý, pretože ak chcel obvinený preukázať dané skutočnosti, mal navrhnúť vyžiadanie si listinných dôkazov od príslušného úradu (tieto však už boli založené v súdnom spise). Iné relevantné návrhy na doplnenie dokazovania obvinený nemal.

K argumentom obvineného týkajúcim sa absencie hrozby inej ťažkej ujmy prokurátor uviedol, že tieto boli dostatočným spôsobom vyvrátené na str. 15 napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Judikatúra považuje za inú ťažkú ujmu vo vzťahu k trestnému činu vydierania už ujmu smerujúcu voči cti a dobrému menu poškodeného a z toho vyplýva, že nedobrovoľnú stratu štátnozamestnaneckého pomeru možno považovať za inú ťažkú ujmu (keďže právo občanov mať za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám je chránené aj ústavou). Prokurátor sa stotožnil s odvolacím súdom aj v tom, že obavy poškodenej boli plne opodstatnené, keďže obvinený sa preukázateľne pokúšal dosiahnuť u služobného úradu jej prepustenie a dokonca jej svojvoľne bránil vo výkone jej funkcie.

Vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcim sa neaplikovania princípu ultima ratio prokurátor uviedol, že spôsob, akým sa súdy oboch stupňov vysporiadali s otázkou princípu ultima ratio je plne postačujúci a zrozumiteľný, čo sa odrazilo aj v tom, že obvinený už túto skutočnosť v odvolaní nenamietal. V tejto súvislosti prokurátor poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod č. 96, ročník 2014. Skutok, pre ktorý bol obvinený uznaný za vinného, neobsahuje podľa názoru prokurátora skutočnosti, o ktoré by bolo možné oprieť úvahy o subsidiarite trestnej represie.

Rovnako tak podľa prokurátora neobstoja ani námietky obvineného o tom, že jeho konanie nemožno hodnotiť ako konanie v úmysle zadovážiť inému neoprávnený prospech. Je zrejmé, že vyhoviecie návrhu na povolenie vkladu prináša prospech konkrétnym účastníkom konania a niet pochýb o tom, že obvinený tento cieľ svojim konaním sledoval. Obvinený zároveň vedel, že v predmetných vkladových konaniach boli v predchádzajúcom období vydané rozhodnutia tak o povolení vkladu, ako aj o jeho zamietnutí, pričom všetky tieto rozhodnutia boli v časti zrušené Katastrálnym úradom v Žiline na základe protestu prokurátora, a v časti zrušené rozhodnutím Krajského súdu v Žiline na základe žaloby účastníkov; rovnaké prípady sa pritom vyskytli aj v iných konaniach týkajúcich sa sporných nehnuteľností. Išlo o pretrvávajúci problém Správy katastra O., čo muselo byť známe aj obvinenému a za daných okolností poškodená rozhodla jediným spôsobom, ktorý jej zákon umožňoval. V tejto súvislosti sa prokurátor v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, uvedenými na str. 13 - 16 a str. 17 - 19 napadnutého uznesenia.

V súvislosti s námietkami obvineného týkajúcimi sa skutočnosťami, že poškodená ho sama požiadala o stanovisko ako rozhodnúť, prokurátor poukázal na to, že obvinený uviedol len zlomok faktov, ktoré sa mu hodili, ignorujúc všetky dokázané skutočnosti ako celok. Obvinený mal v čase spáchania skutku dlhoročné skúsenosti s výkonom vedúcich funkcií v štátnej správe a z tohto dôvodu je prakticky nemožné, aby nemal základné vedomosti o rozsahu svojich oprávnení, viazanosti súdnymi rozhodnutiami a rozhodnutiami nadriadených orgánov o potrebe dodržiavať zásadu nestrannosti a pod. V konaní pritom nebol produkovaný žiaden dôkaz oslabujúci záver o konaní obvineného v priamom úmysle a samotné skutkové okolnosti tento záver vylučujú.

Na základe uvedeného prokurátor záverom skonštatoval, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. v predmetnej veci naplnený nebol, keďže obvinenému nebola odňatá možnosť konať pred súdom, a rovnako tak nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keďže všetky v dovolaní namietané skutočnosti sú zahrnuté do opisu skutku, teda obvinený sa domáha revízie zisteného skutku, čo však vecne stojí mimo tohto dovolacieho dôvodu. V kontexte uvedených skutočností prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol, a v prípade prerokovania veci na verejnom zasadnutí dovolanie podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.), v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., po tom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a v ktorom namietal aj v dovolaní

uplatnené okolnosti (§ 371 ods. 4 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Zároveň však najvyšší súd zistil, že dôvody dovolania subsumované obvineným pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. spočívajúce v tom, že súd prvého stupňa mal a mohol mimoriadne znížiť trest obvinenému a neurobil tak, zodpovedajú správne dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. a preto ich pod tento dovolací dôvod podradil.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým bolo dovolanie podané, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, a dospel k záveru, že obvineným uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), h) a i) Tr. por. v posudzovanej veci nie sú preukázané (§ 392 Tr. por.).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.:

K obvineným tvrdenému naplneniu tohto dovolacieho dôvodu najvyšší súd uvádza, že nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa rozumie nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok ustálený v napadnutom rozhodnutí súdu v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu niektorého z trestných činov upravenú v Trestnom zákone, pričom len nesprávna subsumpcia je spôsobilá naplniť uvedený dovolací dôvod.

Ako tiež vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až l) Tr. por., resp. aj § 374 ods. 3 Tr. por. ustanovuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočnosti podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenaplnia (R 57/2007).

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže naplňať ani poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. To totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nemožno skúmať priamo, ale len sprostredkované, t.j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť

už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nemožno akokoľvek doplniť a meniť (stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 3/2011).

Nesprávne právne posúdenie skutku ako jeden z dovolacích dôvodov sa vyskytuje predovšetkým v popise skutku premietnutého do jeho následného právneho posúdenia - právnej kvalifikácie uvedenej v dovolaní napadnutým výrokom konkrétneho rozhodnutia. V praxi najčastejšie ide o prípady, ak určitý skutok bude naplňať znaky inej skutkovej podstaty trestného činu, než ako je uvedené v napadnutom rozhodnutí, prípadne daný skutok nebude naplňať vôbec znaky žiadnej zo skutkových podstat trestného činu.

Z podaného dovolania vo vzťahu k uvádzanému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je zrejmé, že obvinený i napriek tvrdeniu nesprávneho právneho posúdenia skutku, napáda vlastne zistený skutkový stav. Podstatou jeho dovolacej argumentácie totiž je, že poškodenú Y. k vykonaniu vkladu do katastra nehnuteľností nenútil a rozhodne nie opakovane, nevyhrážal sa jej inou ťažkou ujmov a nebol preukázaný z jeho strany priamy ani eventuálny úmysel ako znak subjektívnej stránky trestného činu. Tiež nebol preukázaný z jeho strany úmysel zadovážiť inému subjektu neoprávnený prospech, ako znak skutkovej podstaty trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa. Sekundárnym následkom uvedených chýb má byť potom následne nesprávna právna kvalifikácia, teda nesprávne konštatovanie, že sa jedná o trestný čin.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí skutky ustálil v tom základnom rámci, že obvinený sa bez zákonného oprávnenia v niektorých prípadoch pod hrozbou reálnej straty zamestnania opakovane ukladal poškodenej Y. pokyny vydať príslušné rozhodnutia, pričom z pokynov bolo zrejmé, že poškodená mala povoliť vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, s cieľom zaobstarať pre L. Z. rozhodnutia, ktorými by bol protiprávne povolené vklady vlastníckeho práva, poškodenej neoprávnené zakázal vykonávať funkciu vedúcej oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam Správy katastra O. s tým, že v opačnom prípade jej hrozil reálnou stratou zamestnania, bránil jej vo vykonávaní práce neodovzdaním kľúčov od zamestnania a zablokovaním prístupu do počítača a napokon, že vyzval poškodenú Y. X. o prehodnotenie jej predchádzajúceho postupu, v tom smere, aby v rozpore so zákonom uskutočnila zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností v prospech L. Z..

Súdy oboch stupňov teda mali jednoznačne za skutkovo preukázané, že obvinený opakovane a pod hrozbou reálnej straty zamestnania ako inej ťažkej ujmy po dlhší čas nútil poškodenú Y., aby vykonala zápis do katastra nehnuteľností a v úmysle zadovážiť prospech L. Z. prekročil svoju právomoc, pričom konaní sa dopustil s úmyslom, aby bolo v rozpore so zákonom rozhodnuté o zápise majetkových práv do katastra nehnuteľností.

Takto zisteným skutkovým stavom v jeho základnom rámci je najvyšší súd viazaný a nie je oprávnený ho preskúmať ani meniť (§ 371 ods. 1, písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por.).

V tejto súvislosti, z hľadiska viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom, je potrebné podrobnejšie sa zmieniť o definícii pojmu „skutok“. Terminus technicus „skutok“ nie je vyčerpávajúco definovaný ani v Trestnom zákone, ani v Trestnom poriadku, pričom vymedzenie bolo ponechané tak teórii, ako i súdnej praxi. Vo všeobecnom význame je pod pojmom skutok možné rozumieť určitú udalosť vo vonkajšom svete, spočívajúcu v konaní fyzickej osoby. Nie každý skutok je trestným činom, avšak na druhej strane každý trestný čin je zároveň skutkom. Skutkom je preto súhrn opísaných okolností a nie ich právne posúdenie. Na to potom nadväzuje termín „jednota skutku“ ako hmotnoprávny pojem a termín „totožnosť skutku“ ako pojem procesnoprávny.

V danom prípade teda súhrn opísaných okolností v rozhodnutiach oboch súdov že obvinený opakovane a pod hrozbou reálnej straty zamestnania ako inej ťažkej ujmy po dlhší čas nútil poškodenú Y., aby vykonala zápis do katastra nehnuteľností a v úmysle zadovážiť prospech L. Z. prekročil svoju právomoc, pričom konaní sa dopustil s úmyslom, aby bolo v rozpore so zákonom rozhodnuté o zápise majetkových práv do katastra nehnuteľností - tvorí skutok a takto zisteným skutkom je najvyšší súd, ako súd dovolací, viazaný.

Ak by najvyšší súd na základe podaného dovolania skúmal, či bola v napadnutom konaní vykonaným dokazovaním preukázaná subjektívna stránka trestného činu (úmysel), jednalo by sa o revíziu skutkových zistení súdov oboch stupňov, čo nemôže byť predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Subjektívna stránka trestného činu totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia, ale nikdy samotné skutkové zistenia,

ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akýmkoľvek spôsobom doplniť a meniť (pozri rozhodnutie NS SR č. R 3/2011). Zároveň je v tejto súvislosti pripomenúť i to, že nesprávnosť právnych úvah v dovolanií napadnutých rozhodnutiach nie je dôvodom na konštatovanie splnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ak skutková veta výroku o vine zodpovedá podľa hodnotenia dovolacieho súdu použitej právnej kvalifikácii (pozri rozhodnutie NS SR č. R 49/2013).

Ako už bolo vyššie uvedené, obvinený v tejto súvislosti namietal predovšetkým absenciu úmyslu vo vzťahu k spáchaným trestným činom, frekvenciu deliktneho konania či absenciu hrozby inou ťažkou ujmom a absenciu konania spočívajúceho v prekročení právomoci. I keď ním uvádzané okolnosti môžu mať sekundárne vplyv na právnu kvalifikáciu, primárne však ide o otázky skutkové, ktorých správnosť zistenia nie je oprávnený najvyšší súd v tomto prípade posudzovať. Toto konštatovanie sa rovnako vzťahuje i na tvrdenie obvineného, že jeho konanie bolo možné aplikovať pod ustanovenie § 28 Tr. zák. - teda posúdiť ho ako výkon práva a povinnosti. V skutku tak ako bol súdmi zistený sa jednoznačne konštatuje, že obvinený svoje oprávnenia „prekročil“ a preto skúmanie či to tak bolo, by znamenalo skúmanie správnosti a úplnosti zisteného skutku, čo dovolací súd nemôže.

Vo vzťahu k tvrdeniu obvineného, že žiadosť poškodenej o pokyn, ako má rozhodnúť, je možné považovať za okolnosť vylučujúcu protiprávnosť vo forme súhlasu poškodeného podľa § 29 Tr. zák. musí najvyšší súd uviesť, že tu ide zo strany obvineného o nepochopenie zmyslu tohto inštitútu. Súhlas poškodeného v zmysle zásady volenti non fit iniuria ospravedľňuje čin, ktorý by bol za iných okolností činom protiprávnym. Súhlas poškodeného má totiž zvyčajne charakter právneho úkonu (väčšinou dvojstranného, nie je však vylúčený ani jednostranný), z ktorého musí vyplývať vyjadrenie súhlasu poškodeného s určitým budúcim dejom, samozrejme za splnenia aj iných okolností. V danom prípade však poškodená v stave „bezradnosti“, pri rezervovanosti svojej skutočnej vôle, požiadala obvineného o pokyn ako má konať a nevyjadrila žiadnym spôsobom súhlas s budúcim dejom.

Ak teda obvinený poukazuje na nesprávne zistený skutkový stav, musí najvyšší súd uviesť, že namietat nesprávne zistený skutkový stav a pochybenia s tým spojené, môže v dovolaní účinne len minister spravodlivosti (§ 371 ods.3 Tr. por.). Na podanie dovolania v tomto smere môže dať obvinený ministromi spravodlivosti podnet.

K odvolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.:

Naplnenie tohto odvolacieho dôvodu vidí obvinený predovšetkým v tom, že odvolací súd v prvom (zrušujúcom) uznesení úplne odňal súdu prvého stupňa priestor pre hodnotenie dôkazov podľa vlastného uváženia a absolútne preurčil, ako má vo veci samej rozhodnúť. Poukázal na to, že odvolací súd dal súdu prvého stupňa pokyn, k akým záverom má pri hodnotení jednotlivých dôkazov prísť. Odvolací súd riadne tiež nezodôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým odmietol aplikáciu zásady ultima ratio v danom prípade, čím mal porušiť právo obvineného na obhajobu. Rovnako vidí obvinený porušenie svojho práva na obhajobu postupom súdu prvého stupňa, ktorý odmietol vykonať ním navrhovaný výsluch svedka Ing. J.. Tiež nesprávnym vyhodnotením právnych účinkov rozhodnutí a úkonov vtedajšej správy katastra zo strany oboch súdov malo prísť k porušeniu práva obvineného na obhajobu.

Ako vyplýva i z judikatúry najvyššieho súdu, odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní môže súdu prvého stupňa vytknúť chyby pri hodnotení dôkazov, nie je však oprávnený dávať mu záväzné pokyny, k akým záverom má dôjsť pri hodnotení jednotlivých dôkazov, ani to aké celkové skutkové zistenia má urobiť. Je oprávnený iba na to, dať súdu prvého stupňa záväzné pokyny znovu vykonať dôkazy alebo vykonať nové dôkazy (uznesenie NS SR sp. zn.: 6Tdo/27/2012). Zároveň je však potrebné tejto súvislosti poukázať na špecifickú situáciu v prípade, ak súd prvého stupňa po riadne a v potrebnom rozsahu vykonanom dokazovaní obvineného spod obžaloby oslobodí z dôvodu, že skutok nepovažuje za trestný čin. V danom prípade potom ak odvolací súd s názorom súdu prvého stupňa nesúhlasí, nemôže sám s poukazom na ustanovenie § 322 ods. 4 písm. a) Tr. por. uznať obžalovaného za vinného, ak sa domnieva že skutkom boli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Ak teda voči vykonanému rozsahu dokazovania nemá výhrady, výhrady však smerujú výlučne len proti právnej kvalifikácii, môže odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviesť súdu prvého stupňa, v

čom vidí pri právnych úvahách súdu prvého stupňa pochybenia, nesmie však výslovne a bez možnosti prípadného odchylenia záväzne nariadiť, ako má súd prvého stupňa rozhodnúť. V danej situácii navyše nie je potrebné súdu prvého stupňa väčšinou nariadiť doplnenie dokazovania, prípadne zopakovanie už vykonaných dôkazov, súdu prvého stupňa nemá však byť odňatý voľný priestor na prípadné doplnenie či zopakovanie dokazovania.

V uvedenom prípade odvolací súd v rozhodnutí sp. zn. 2To/42/2015 zo dňa 15. júla 2015 síce uviedol, že sa nestotožnil s vecným a právnym vyhodnotením dôkazov súdom prvého stupňa a na rozdiel od neho považuje žalované skutky za trestné činy, zároveň však podľa najvyššieho súdu ponechal súdu prvého stupňa dostatočný priestor na nové autonómne rozhodnutie.

V prvom rade je potrebné poukázať na to, že odvolací súd sa v zrušujúcom uznesení síce nestotožnil s dôvodmi oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Tr. por., zároveň však nevylúčil, že by po prípadnom prehodnotení dôkaznej situácie mohlo prísť k oslobodeniu spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Tr. por. Žiadnym spôsobom zároveň neodňal súdu prvého stupňa autonómny priestor, aby prípadne dokazovanie doplnil. Najvyšší súd dáva v tomto smere do pozornosti, že i obhajca obžalovaného na hlavnom pojednávaní dňa 15. apríla 2016 sám uviedol, že krajský súd v zrušujúcom uznesení sp. zn.: 2To/42/2015 z 15. júla 2015 predpokladá i vykonanie ďalšieho dokazovania (strana 2 dolu zápisnice z hlavného pojednávania na č. l. 766 spisu). Ak teda obvinený v dovolaní tvrdí naopak, že krajský súd odňal súdu prvého stupňa možnosť pre hodnotenie dôkazov podľa vlastného uváženia a absolútne preurčil, ako má vo veci samej rozhodnúť, jedná sa o kontradikciu v jeho tvrdení.

Napokon obžalovaný i doplnenie dokazovania navrhol, čo mu však vo svojej autonómnej pôsobnosti súd prvého stupňa odmietol. Možnosť doplniť dokazovanie, či autonómne rozhodnúť, nebola teda súdu prvého stupňa postupom odvolacieho súdu vôbec dotknutá. V danom prípade teda odvolací súd výslovne neuložil súdu prvého stupňa pokyn, v akom smere má rozhodnúť. Samotné rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým nebolo vyhovené návrhu obvineného na doplnenie dokazovania, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu, pretože súd vlastnou úvahou určuje obsah a rozsah dokazovania a voľbu použitých dôkazných prostriedkov, všetkým dôkazným návrhom teda nie je povinný vyhovieť (R 7/2011).

Vo vzťahu k ne/aplikácii zásady ultima ratio v danom prípade musí najvyšší súd uviesť, že obvinený bol uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu v súbehu s pokračovacím prečinom. K aplikácii zásady ultima ratio v trestnom práve možno uviesť, že ak páchatel svojím konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodit' trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku. Pravidlo "ultima ratio" možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Tr. zák., teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 96/2014). Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že aplikácia zásady ultima ratio prichádza do úvahy len výlučne pri prečinoch a nie je možné ho aplikovať, ak sa jedná o zločin. V danom prípade neprichádzala aplikácia uvedenej zásady vo vzťahu k celej trestnej činnosti preto do úvahy.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. (pôvodne obvineným subsumovaným pod § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.):

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prerokovaný trestný čin neprípúšťa.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu vidí obvinený v tom, že súd prvého stupňa nepostupoval podľa ustanovenia § 39 Tr. zák. a neuložil mu mimoriadne znížený trest, hoci tak urobiť mal a mohol.

K tomuto tvrdeniu obvineného je potrebné uviesť, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou

povahou a významom sa primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod "nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia", zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste nepadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim a k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod (pozri stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované pod č. 5/2011).

V danom prípade najvyšší súd zistil, že uložený trest zodpovedá všeobecným podmienkam na ukladanie trestov upravených v ustanoveniach §§ 32, 34, 36, 37, 38 Tr. zákona v spojení s výmerou rozpätia trestu v konkrétnej skutkovej podstate. Obvinenému bol uložený druhovo prípustný trest (trest odňatia slobody) a to vo výmere v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Samotné neaplikovanie postupu podľa § 39 Tr. zák. nezakladá naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c), h), i) Tr. por., preto dovolanie obvineného Ing. Y. X. podľa § 392 ods. 1 Tr. por. na verejnom zasadnutí zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.